

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Južno-štajarska hranilnica v Celji.

(Konec.)

Veliko veselje je toraj probudilo osnovanje in začetek poslovanja „Južno štajarske hranilnice“, v vseh narodnih krogih; kajti velike so tudi nade, ki smo njih stavili in njih stavimo Slovenci v narodno gospodarstvenem in narodnem oziru na ta mladi denarni zavod!

Ali se bodo te lepe nade spolnile v polnej meri, odvisno je samo od nas Slovencev samih.

Ves napredek in razvoj denarnih zavodov odvisen je od množine vlog; čem več denarja se v nje vlaga, temveč ga sopet izposojujejo in s tem večji je njih vpljiv in pomen!

Kakor smo vže v prejšnjih člankih pokazali, ni res, kar trdijo naši nasprotniki, da mi Slovenci ne bi imeli denarja; ampak ta naš denar naložen je večinoma v tujih nemških hranilnicah, katere delujejo z našim denarjem in se ž njim bogaté. Treba toraj le, da pride naš denar v slovenske roke nazaj in to se zgodi tedaj, če vlagamo Slovenci denar, ki se mora v hranilnice vložiti, mesto v nemške hranilnice, v Južno-štajarsko hranilnico.

Pustimo toraj Nemcem njihove nemške hranilnice, naj se njih veselijo; mi pa oklenimo se naše Južno-štajarske hranilnice! Saj je to naša sveta narodna dolžnost, kajti denar, ki se bo tukaj vlagal, pride sopet na dobro našemu narodu; izposojeval se bo sopet med Slovence in tako bo pomagal Slovenec Slovencu, kakor je prav in kakor bi moralo vedno biti.

Pa tudi še nekaj drugega je, kar nam nalaga dolžnost, da vlagamo Slovenci denar v Južno-štajarsko hranilnico. Po pravilih imajo namreč hranilnice pravico, da porabljaajo od zasluzka, ki ga napravijo vsako leto, t. j. od čistega dobička, en del za dobrodelne namene. Kakor smo prej pokazali, delovale so dozdej obstoječe hranilnice v velikej meri, nekatere, sme se reči, izključljivo le z denarjem slovenskega ljudstva. Kar so imele dobičkov zasluz-

žile so z denarjem slovenskega ljudstva. Pričakovati bi toraj bilo, da se bodo pri razdelitvi onega dela čistega dobička, ki gre v dobrodelne namene, spomnile tudi slovenskega naroda ter obrnile vsaj primeren del v njega korist. Žal, da se to ni zgodilo; porabljaale so svoje dobičke v korist in olepšanje nemških mest, delovale pa tudi v namene, ki so slovenskemu življenju nasprotni, in ki žalijo slovensko narodno ču-

„Južnoštajarska hranilnica“ bo pa, se ve, da zneske, ki njih sme po pravilih porabiti v dobrodelne namene, porabljaala v korist slovenskega ljudstva!

Tako bodemo imeli Slovenci od te hranilnice dvojno korist.

Vpraša se pa, ali je pa tudi denar, ki se vloži v Južno-štajarsko hranilnico dovolj varen, vsaj toliko varen, kakor v nemških hranilnicah? Zakaj od nikogar se ne sme in ne more zahtevati, da bode vložil denar v tak zavod, kjer bi se mu bilo bati, da ga potem lahko zgubi? Kako varnost ponuja toraj „Južnoštajarska hranilnica“ vložiteljem?

Varnost, ki njo ponuja Južnoštajarska hranilnica za vloge ni samo taka, kakor pri nemških hranilnicah, ampak smemo reči, še večja!

Hranilnice, ki so v nemških rokah, so večinoma mestne, občinske hranilnice. Eno posamezno mesto, ena posamezna občina, kakor Maribor, Celje, Ptuj, Ormož, Brežice itd. osnovala so si svojo hranilnico, ter je mesto porok za vse zaveze njene hranilnice, t. j. če bi treba bilo, moralo bi mesto plačati zgube. Južnoštajarske hranilnice pa ni osnovala samo ena občina ampak celih 5 okrajev, namreč: Sevniški, Šmarski, Soštanjski, Gornjegrajski in Vranski, ki obsegajo 54 občin. In vseh teh 5 okrajev z vsemi 54 občinami je porok za varnost v to hranilnico vloženega denarja in njega obresti, kakor to pravi § 2. njenih pravil. To je toraj

varnost, kakoršnje ne ponuja kmalo katera druga hranilnica!

Marsikdo bode še vprašal, kaj bo pa sedaj s posojilnicami, ali ne bodo te sedaj nepotrebne, in ali ne bi kazalo, da njih opustimo? Nikakor ne! Posojilnice in hranilnica niso zavodi, ki bi izključevali drug drugega. Posojilnic je mnogo; v vsakem večjem kraji je katera; ljudem so toraj jako pri roki, da lahko denar v nje vlagajo. Posojilnice pa dajo tudi navadno nekaj višje obresti od vložnega denarja. Zarad tega vlaga marsikdo denar raje v posojilnico. Na drugi strani pa sopet kaže marsikateremu bolje, da vzame denar na posodo pri posojilnici, kakor pri hranilnici, to je posebno tedaj, če je znesek mal, in če dotičnik misli, da bode kmalo posojilo vrnil. Pa tudi, kdor potrebuje prav hitro denar, šel bo v posojilnico, kajti ta daje denar na poroke, in vsled tega lahko posojilo koj izplača, med tem ko se pri hranilnici mora posojilo vknjižiti, kar vedno traja več časa, posebno če so na zemljišču vknjiženi kaki stari dolgovi, katere treba prej zbrisoovati.

Posojilnice in hranilnica se bodo toraj le podpirale v svojem delovanju, posebno, ker bodo posojilnice, če imajo preveč gotovega denarja, ga vlagale začasno v hranilnico; ako pa njim denarja izmanjkuje, bodo ga dobivale začasno od hranilnice na posodo.

Slovenec, ki ima toraj gotov denar in ga hoče vložiti, nesi ga v posojilnico; ako ima pa večje zaupanje v hranilnico, ali pa ima denar, ki se po naših postavah še ne sme vlagati v posojilnice, kakor cerkveni in sirotinski denar, vlož ga naj v Južno-štajarsko hranilnico. Kdor bi še zanaprej vlagal denar v tuje denarne zavode, za tega sedaj ni nobenega opravičenja!

Ako storimo toraj Slovenci po geslu: „Svoji k svojim“, svojo dolžnost, postala bode v kratkem „Južno-štajarska hranilnica“ cvetoč, mogočen in silen denarni zavod; ona bode naš ponos, močen steber naše narodno-gospodarstvene neodvisnosti in trden temelj našega napredka!

I. D.

Gospodarske stvari.

Peronospora ali strupena rosa trsna in nje zatiranje.

Vedno se še dvomi, da bi se peronospora, ali kakor jo kmetje imenujejo, strupena rosa, rja, rija, smod ali posmod, — mogla izdatno zatirati s tem, da trsje, in sicer listje škropimo z bakrenim vitrijolom. Kedaj in kako se ima to storiti, ter kako se tekočina napravlja, koliko se vzeme vode iz različnih kemičnih tvarin, pisalo se je vže v tem listu večkrat. Ako se pa ljudstvo dosedaj še ni kje ravnalo po

tem pouku, ni kriva povsod in v vsakem slučaju siromaščina, temveč, ker ljudje ne zaupajo nobenemu novemu podvzetju in sploh ne verujejo na uspeh, kateri je sicer popolnoma za gotovo pričakovati od tega škropljenja. Mnogo krivo je tudi to, da so nekateri posestniki, kateri, nasproti vsemu podučevanju, napravljajo tekočine premočne in si s tem požgejo in pokvariyo svoje vinograde tako, da ljudstvo po tem še bolj misli, da so ove tvarine v vsaki meri škodljive. Drugi zopet mislijo, da je vse jedno, ali se vzame bakreni ali železni vitrijol, rekoč: vitrijol je vitrijol! To pa ni res! Če bi to bilo res, ne bi nihče priporočal baš bakrenega vitrijola, kateri je mnogo dražji od železnega. Te dve tvarini se pač lahko razločujete, ker je železni, kateri v ta namen ni za porabo, zelene barve, med tem, ko je pravi, t. j. bakreni vitrijol modre barve.

Tiste pa, kateri kljubu vsem dobrim svêtom in podučevanju, katero se jim daje le v resnični želji, njim pomagati, ne verujejo na izvrsten uspeh škropljenja proti peronospori, pa tudi tiste, kateri so svoje dni trdili, da si deželna vinorejska šola pri Mariboru sama ne zna pomagati proti peronospori, vljudno povabim, naj pridejo v Maribor, in si pogledajo vinograde gorej omenjenega zavoda, ter se sami očivestno prepričajo, smo-li mi dosegli s škropljenjem kak uspeh ali ne!

Ker pa vem, da si prav k nam ne upajo, boječ se, da bi si s tem nabrali pri nas trtne uši, zato svetujem, naj se postavijo na desno obal reke Drave, kje pri sv. Jožefu, od koder morejo dobro videti v naš vinograd pod kalvarsko kapelico. Videli bodo dobro meje našega vinograda, ker le ta je lep zelen, a vsi sosednji, kateri niso bili škropljeni, so že vsi suhi. Ako se pa kateri hoče potruditi v naš vinograd sam, videl bode lepo, popolnoma zdravo grozdje, katero je — razun poznih sort, — vže sedaj, dne 30. avgusta skoraj popolnoma zrelo.

Prepričan sem, da se ne bode nihče potrudil si ogledati to, vendar sem pa moral na to opozoriti, zategadelj, da bi vsaj oni, ki se za reč zanimajo, imeli priložnost, videti uspeh letošnjega škropljenja, prepričan sem pa tudi, da vsak, kateri je tako lep uspeh videl, bode v prihodnje tudi škropil svoje vinograde.

F. Matijašič, potovalni učitelj.

Sejmovi. Dne 7. septembra pri sv. Jederti nad Laškim, na sv. Gorah, v Vojniku, v Kapeilah, pri Brežicah, v Cerkovnjaku v slov. gor., v Slivnici pri Mariboru. Dne 10. septembra v Apačah, pri sv. Juriji v slov. gor., v Št. Janži pri Sp. Dravbergu, v Šmariji, v Rušah, v Gornjem gradu, na Šp. Polskavi. Dne 12. septembra v Gornji Radgoni.

Dopisi.

Iz Ptujске okolice. (Narodna čitalnica) v Ptuji bode dne 12. t. m. obhajala 25-letnico obstanka svojega. To je prav, ker je čitalnica najstareje društvo v Ptuji, ker ima velike zasluge za probujo naroda slovenskega v Ptujskem okraju. Od onih treh gospodov, ki so čitalnico pred 25 leti snovali in zidali, umrla sta dva, namreč prvi njeni predsednik Avgust Čuček in nepozabljivi Miha Herman; živi še samo č. g. Jakob Meško, župnik pri sv. Lovrenci v slov. gor., Božidar Raič, ki je imel pred 25 leti slavnostni govor, vlegel se je tudi k večnemu počitku. Prostor — Kristov vrt, kjer so slavili pred 25 leti porod čitalnice, je zginit. Takrat udeležil se je slavnosti Ptujski župan, pevci slovenski priredili so mu serenado. Zdaj so časi in razmere celo druge! Toda to vse ne bode motilo Slovencev, to njih ne bode oviralo, da praznujejo slovesno 25letnico. Slovenci, na svidanje tedaj v Ptuji, dne 12. sept.

Iz Kapel ob Sotli. (Občinske reči.) Povsod se slišijo veseli glasi, da Slovenci pri občinskih volitvah take može postavljajo na županske stole, ki jim je v resnici mar za vero, dom in cesarja. Le tužne Kapele še dremljejo v temoti dosedanjega županstva, ki traja — Bog se nas in naše malomarnosti usmili — že celih šest let. Šest let bila je kapelska občina v krempljih znanega liberalnega možicelja. Žalostno, pa resnično! Pa upati je, da je teh dolgih let britka izkušnja Kapelčane podučila, in pri občinskih volitvah v drugi polovici septembra bodo gotovo pokazali, da se znajo potegniti tudi za pravico in resnico ter popraviti zamudo. Vi pa morate tudi, dragi Kapelčanje, kreniti na pravo pot in vsakojako izpodrinuti dosedanjega župana. To terja od vas sv. vera, ki zahteva, da volite takega župana, ki bo vsak teden vsaj v nedeljo pri sv. daritvi, kajti vi bode te enkrat težek račun davali o svojih občinskih volitvah. Terja to pa od vas tudi blagor cele občine: vaš župan ne sme biti krčmar, ki je tistemu prijatelj in dober pomočnik, ki v njegovi oštariji prav mnogo cvenka pusti in njegovi samovoljni tirjatvi, kakor suženj ugaja; vaš župan ne sme biti človek, kateri poštene soobčane grdo toži in hinavsko pred svetom črni, le za to, da bi sam brezskrbno in lahko kratkovidno ljudstvo gulil; župan vaš, mili Kapelčanje, ne sme biti tisti, ki svojega konkurenta, vrlega krčmarja in poštenega štacurnarja s tako podlimi uzroki iz Kapel izpodriva, da bi nas bilo sram jih tukaj ljubim Slovencev očitno naznaniti. Z eno besedo: tak mož, kakor je dosedanji Kapelski župan, ne sme več občine vaše voditi, ki vaš lep, slovenski jezik le zaničuje in zasmehuje, akoravno sam od slovenskih žuljev živi. Še vi občani, ki ste svo-

jemu dosedanjemu županu kake groše na „cajg“ ali vino dolžni, ne smete se ga bati, ampak odločno izberite vsi take občinske svetovalce, ki bodo iz svoje sredine volili kmeta, kateri ima vse lastnosti dobrega župana. Še enkrat pa zakličite dragim Kapelčanom „Slov. Gosp.“ in za domač blagor vneti občani: Na dan za pravico. Pokažite pri občinski volitvi, da se ne bojite vseh privrženecv dosedanjega župana!

Od sv. Barbare v slov. gor. (Trojna slavnost.) V našem lepem kraji smo obhajali dne 25. avgusta t. l. trojno slavnost. V prvi vrsti se je praznovala stoletnica obstanka naše farne cerkve, na dalje je bil cerkveni shod povodom goda sv. Jerneja in slednjič so se lične podobe Lurške Matere Božje in sv. Jožefa, katere je znani g. Perko jako okusno izdelal, blagoslovile. Da bi se pa ta trojna svečanost še bolj vredno obhajala, priskrbeli so nam naš veleč. g. župnik preč. gospode misijonarje od sv. Jožefa pri Celji, kateri so od dne 21. do 25. avgusta neutrudno za dušni blagor naših faranov delovali. Do tega časa se je naša cerkev v novič pobarvala in tudi nov farovž je že do te dobe gotov bil, da bi v svoje prostorne sobe preč. gospode misijonarje gcostoljubno vsprejel. Skrbno popravljene cerkvene steze — in za to gre hvala občanom — so povzročile, da se je velikanska procesija, katero je dičilo blizo sto belih venčanih deklic, v res izvrstnem redu naprej pomikala. Bog povrni torej onim preč. gospodom od sv. Jožefa, kakor tudi sosednjim preč. gospodom, našemu veleč. gosp. župniku, kakor tudi vsem občanom, vsem tem Bog plati, ki so za to skrbeli, da se je ta za nas izvanredno velika slavnost tako lepo v čast božjo in naše veselje vršila.

E. T.

Iz Zdol. (Slovo) V petek, dne 30. avg. so zapeli zvonovi žalostno slovo in to za nas prav žalostno slovo, ker je božja previdnost našega ljubeznjivega župnika č. g. Janeza Pajeka k drugim ovčicam poslala. Bili so pri nas celih 19 let in nekaj mesecev in to kakor ljubeznjivi oče pri svojih otrocih; čisto na kratko bodi rečeno: Pod njihovim vodstvom se je tukaj dokaj zboljšalo, posebno naša farna cerkev je kakor na novo prerrojena, kar je g. župnika dokaj skrbi in truda stalo. Zato pa, ko je prišel čas ločitve, postala je po vsej fari neka tihota in smem reči občna žalost. Nismo mogli jim izreči vsi zahvale svoje in tedaj jim zakličemo sedaj: Z Bogom, prečastiti naš duhovni oče in sveti angelj Vas naj spremlja!

Župljan.

Od sv. Ane v slov. gor. (Božja pot. Kapela.) Zopet smo završili romanje na Sladko goro. Bilo je izvanredno veselo, ko smo se nahajali v prekrasni romarski cerkvi spodnještajarskih Slovencev. Ne samo, da je cerkev vele-slavna in prekrasna, nego tudi to veseli vsa-

cega pobožnega romarja, da na Sladki gori prelepo pojó. Takšen organist si pač zasluži občno priznanje, in upamo, da mu bo Marija Sladkogorska za to obilno poplačala v sv. nebesih. Ginila me je pridiga ondotnega g. kaplana, ker so nam razlagali zgodovino o oni cerkvi, katera je večini bralcev že znana; rekli so: kako so naši praočeti tekmovali med seboj, kateri bi večji dar v denarji in v drugih rečeh poklonil v ta namen, da se na Sladki gori sezida prekrasna cerkva, katero dandanes občudujejo vsi, kateri jo pridejo obiskat. Tako tudi dandanes bi ne smeli mi za našimi praočeti zaostati, in tudi kolikor nam je možno darovati M. Sladkogorski, da se v sedanji lepoti na dalje ohrani. To je tudi namen mojemu skromnemu dopisu, ter tako bomo prišli, kakor so dejali govornik, nekdanj na pravi Marijin dom, na Sladko goro, gori v prelepa nebesa. Ko smo zapustili Sladko goro in se podali proti domu, me je od Studenice močno osupnila neka majhna kapelica, zakaj neki? Videl sem notri Marijo z Jezuškom v naročji, oblečeno v belo oblačilo, a glejte, kako so Marijo in Jezuška nališpali! Na obleko so jima zašili troje zagibe in še nekaj rudečih in modrih trakov. Take zagibe imenujejo pri sv. Ani „folme!“ Zakaj je neki to? Je-li Marija, kedar je na svetu živela, se tako lišpala in šopirila? Ali Jezušku majhnemu dopade, da mu na njegovo nježno telesce obešajo tako nališpane cunje? Oh narobe svet! A. Vakaj.

Z Radla. (Zlata poroka. Sv. Aleš.) Lepo sta se med drugim nagovorila dne 17. julija, na god sv. Aleša, Franc in Marija Kaležnik, po dom. stara Pačkana, pri zlati poroki, v cerkvi sv. Pongraca na Remšniku. Prvokrat stopila sta leta 1837 pred božji altar in še zdaj sta krepko korakala na ovenčane palice naslonjena v cerkev sv. Pongraca, spremljena od svojih otrok Jerneja, Petra, Jere, Zefe, Mice in Lojze, unukov in mnogo ljudstva iz Slovenskega in Nemškega, od starih prijateljev, ker oče France bil je okoli 10 let občinski predstojnik na Remšniku v prejšnji dobi in je marsikteremu dobroto skazal. Ljudstva bilo je 4—5000, ki je starčekoma špalir napravilo od ute do cerkve. Pri obedu v hiši blagega sina Jerneja, p. d. Koretnik, se je napivalo še na dolgo življenje starčekoma in se prebrali pristrčni dopisi, namreč od hčere Treze, ki že 17 let ne more veliko iz postelje in je iz Šent-Ilja svojim roditeljem s solznimi očmi želela še mnogo let. Enako od g. Klaužerja, župnika v Šent-Ilju in Alojzija Bezjak, žandarskega vodja pri sv. Lenartu v Mislinju. Poastili so svečanost tudi g. Matija Burcar, župnik iz Ruš, nekdanji Remšniški kaplan, g. Kocbek, kaplan Šent-Iljski, g. Fran Lekše, kaplan iz Marenberga, g. J. Kraner, župnik na Kapli. Kapličani so prišli v velikanski procesiji. Po-

prek prišlo je 6 procesij, kajti Slovenci in Nemci častijo sv. Aleša kot priprošnjika zoper nevihto in nezgode. G. Ivan Bezjak je k zlati poroki, kakor tudi na čast sv. Alešu mično zapel za srečo in blagor v dušnem in telesnem obziru. Darovala se je tudi isti den podoba sv. Aleša v cerkev sv. Pongraca, katero je dal prav okusno g. Meyerhoff v Gradci naslikati. Sv. Aleša časti ljudstvo zaradi neviht, ki tukaj večkrat hudo razsajajo. Dne 3. julija je tresnilo pri sv. Pongracu v strelovod in ga je na vrhu odlomilo in vrglo na tla. Strela je predrta močen zid na zvoniku in po cerkvi nekoliko razdrapala, škode ni velike. Dne 17. julija nam bo močno v spominu ostal, starim in mladim. To je den, ki nam ga je Gospod neba in zemlje dal doživeti. Redki so, ki doživijo zlato poroko. Ali pošteno življenje v mladosti da še v starosti krepkost. Živela še mnogo let!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Velike vojaške vaje vršé se v tem tednu pri Jaroslavu v Galiciji in je Nj. veličanstvo, svitli cesar tudi v pričo njih. — Na Dunaji izhaja „Neue Freie Presse“ že 25 let ter dela za jude in kolikor, toliko za liberalne Nemce. Le-ta list je velika nesreča za naše cesarstvo, žal, da še ni upanja, da se kmalu zatré, kajti v rokah je bogatih mož in za denar je v naših časih vse mogoče. — Dež. zbor na Moravskem ima nemška, liberalna večina v rokah in za to išče 10 do 12 milj. posojila, ter so liberalizem in pa dolgovi sedaj že skoraj eno. — Kakor drugi, tako so snide tudi štaj. deželni zbor prve dni v oktobru ter mu bode s tem tudi konec, ker bodo že drugo leto nove volitve. — V Cmurku se vrši dnes velika konjska dirka ter je c. kr. konjerejsko društvo v Gradci povabilo tudi slov. konjerejce v slov. jeziku na vdeležbo. — Koroški liberalci so še bolj brez vse vesti, kakor drugi in za to jih ni sram nobene laži, če jim le kje kako služi, izlasti trpi čast. duhovščina, nemška nič manj, kakor slovenska, veliko obrekovanja, vendar pa še stoji ona, čast jej za to, slej, kakor prej na braniku pravice in resnice. — V Brezah se je ustrelil tamošnji c. kr. okrajni sodnik, A. Schubert. Mož je bil liberalec od pet do glave. — Na Kranjskem so imeli letos že veliko nesreče: povodenj in požar sta že naredila veliko škodo na večih krajih in vsled tega se nabira milodarov za prizadete prebivalce. — Čudno je, pa resnično, da se v Gorici tepó za godce. Dve družbi ste, veteranska in mestna. Prva je avstrijska, druga pa lahonska. Zadnji prede sedaj tenko, ker je zunaj mesta nihče ne mara, v mestu pa tudi ne povsod in toraj nima zaslужka. Prav je takó. — Volilci so drž. in dež. poslancu, dr.

Tonkliju, izrekli pri shodu v Reifenbergu svoje popolno zaupanje. — Drž. poslanec tržaških Slovencev, g. J. Nabergoj, ima pri svojih volilcih veliko veljavo, in kakor se kaže, jo tudi zasluži po vsej pravici. Vedno pa brez vse strasti se poteguje na Dunaji v drž., pa tudi v Trstu v dež. zboru za njih koristi. — Izleta „društva sokolcev“ iz Ljubljane v Divačo pri Trstu se je udeležilo veliko drugih slov. društev in se hvalijo ga, da je bil lepo znamenje za to, da nam je treba povsod sloge. — Pri goveji živini se prikazuje po Istri nova bolezen na očeh: oko se živinčetu vname, čez nekaj pa je že slepo. Bolezen je nalezljiva. — Narodni poslanci v Dalmaciji čejo delati na to, da se združi Dalmacija s Hrvaško. Ni verjetno, da to doživimo. — Dne 21. septembra odpre se v Oseku velika gospodarska razstava, razstava pa med drugim 300 posestnikov govejo živino. — Hrv. minister B. pl. Josipović je že prevzel svojo službo pri ogerski vladi. Želimo mu veliko sreče, pa se je ne nadjamo veliko. — Madjari se pripravljajo sedaj na to, da slavijo 87. rojstni den L. Kossutha, tedaj kossuthovanja še ni konec v blagi Madjariji.

Vunanje države. Kakor se kaže, ni še gotova pogodba sv. Očeta z ruskim carom in še je torej kat. cerkev vedno v trdih kleščah „cerkvenega zbora“ v Petrogradu. Le-ta je popolnem na voljo vlade. — Po Italiji se kaže čedalje večje uboštvo in vendar letine niso slabe. Uzrok uboštva tiči tedaj v čem drugem ali Crispi še ne misli na to; da se le njemu poje hvala, pa je vse dobro. — V Milanu je pogorelo gledališče, v Turinu pa je velika banka prevrgla, to se pravi, nima več, s čemer bi izplačevala dolge. Za-njo bode prišlo brz več drugih po Italiji na boben. — Velike volitve bodo po vsej Franciji dne 22. septembra in sedaj že vse stranke delajo na to, da bode zmaga na njih strani. Skorej ni dvoma, da še ostane republikanska na vrhu. — Razstava v Parizu še je vedno polna obiskovalcev, služi pa le tako bolj za kratek čas tistim, ki imajo veliko pod palcem. — V Londonu, glavnem mestu Anglije, je 180.000 delalcev ustavilo delo. To je doslej največji strike ali strajk delavcev. Da liberalcem ni moč v Belgiji priti na vrh, to peče njih, pa tudi vse druge liberalce po starem svetu. Naj jih le še dolgo! — Minister za finance v Nemčiji K. pl. Scholz je vzel slovo in se pravi, da se z Bismarkom nista kaj lepo gledala. — Ali pride ruski car v Berlin? To vprašanje se premleva po vseh nemških listih in vsi bi radi, da pride, pa se delajo, kakor da jih malo skrbi, kaj počne car. Najnovejše poročile pa pravi, da še pride car v tem tednu k cesarju Viljemu. To pa ni, da človek verjame. — Po Bolgariji zopet šumi in pravi se, da se misli ondi na vojsko s Sr-

bijo. Bilo bi to sila bedasto. — Kar se tiče Srbije, nima ona v resnici prave vlade, ker še Ristič vedno boleha in vendar je v njegovih rokah, če gre za pravo, vsa oblast, toda na vojsko še brž nihče ne misli, najmanj pa z Bolgarijo. — Pri Turkih gre vse počasi, najbolj pa kedar gre za izplačevanje vojne odškodnine nasproti Rusiji. Sedaj že tiči zopet v blatu in nemore denar naprej čez Ruske meje. Na otoku Kreta je sedaj tiho in mogoče, da se poleže ustaja, ne da teče kri. — V Abisiniji stojita si dva moža nasproti ter se rujeta za čast kralja, Menelik in Mangaša; prvi ima več vojakov za-se, drugi pa več pravice, če je to resnica. Ne more se reči, čegava bode na zadnje kraljeva krona. — V severni Ameriki je nastal prepir med vlado „zjedinjenih držav“ in anglijsko. Zadnja si zatrjuje pravico do reke Yukon, ki teče po Alaski, deželi, ki je nekaj časa sem že v oblasti „zjedinjenih držav“. Svet se vpraša, kako da se kje reši ta prepir, pri katerem jim hodi za zlato v oni reki.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

(Dalje.)

Turki so odšli. Ptujčani, kar se jih je bilo še o pravem času poskrilo, se vračajo iz svojih skrivališč; vsi plahi in solzni tavajo po razvalinah in pogoriščih ter iščejo izpod pepela in podrtin zadnje borne ostanke prejšnjega blagostanja. Polagoma začnejo popravljati in staviti hiše, a revščina je bila prevelika in tako je moralo mnogo Ptujčanov precej časa ostati brez strehe in lastnega stanovanja.

Pri tem navalu, ki je Ptuji pouzročil toliko gorje, pogorela je tudi mestna cerkev sv. Jurija z lesenim stropom. Le golo zidovje, od dima očrnelo in vse razpokano je od lepe hiše božje ostalo, drugo so z mečem in ognjem ukončali in razdjali divji Turčini. Ptujčani bi razdžano cerkev kaj radi njenemu vzvišenemu namenu primerno takoj popravili, a zaradi splošne bede jim to takrat ni bilo mogoče. In tako so prišla leta 1412., 1414. in 1415., katera najdemo na gotškem svodu južne ladije in na zahodnem pristavku sedanje cerkve zaznamovana.

Še dandanes lahko vsak razumen opazovalec cerkve v Ptuji spozna, da Ptujčanom le prosta poprava razdžane cerkve ni zadostovala, ampak vneti za čast božjo, hoteli so hišo Gospodovo okusno popraviti in ob enem zdatno povečati s posebnim ozirom na takrat običajni slog. In ta je bil gotski, ki je koncem 14. veka dospel do vrhunca svojega razvitka. Zato so srednjo, 18-10 metrov dolgo in 8-15 metrov široko ladijo precej povišali, prejšnja podolgasta okna zazidali in namesto teh nekoliko višje

napravili okrogla, potem pa so vse tri ladije okusno in gotskemu slogu primerno obokali. Ob enem so cerkev proti zahodu povečali s tem, da so južno stransko ladijo podaljšali, srednji ladiji pa prizidali 13·30 metrov dolgo lopo z dvojnimi nadstropjem, ki je kakor spodaj, tako zgoraj s šestimi stebri razdeljena v tri ladije.

Kmalu potem, — F. Raisp trdi, da v letih 1420. do 1440. so podaljšali cerkev tudi proti vzhodu. Odstranili so namreč po navadi onih časov romansko aspido ter v širokosti srednje ladije prizidali 20·75 metrov dolgi, gotski kor ali presbiterij. V njem so na evangeljski strani postavili umetno shrambo za Najsvetejše, tako imenovano: „Arca Sanctissimi“. In tako je prejšnja romanska cerkev dobila v vsem gotsko obliko, le pri stranskih ladijah ostale so še romanske aspide do 18. veka, ko so bile kapele prizidane in lep gotski slog cerkve tudi v marsičem drugem skažen.

Na eni konsoli v južni stranski ladiji nahajata se dva naga otroka, držeča ščitu podobno ploščo. Na njej je znamenje stavitelja, ki se je, če smemo verovati Fr. Raisp-u, imenoval Matija Wand. Pod ploščo je napis:

„E. Paw. hat. lassen. machen. anno. s. inc. 1415“. Druga bližnja konsola pa ima napis:

„Mellifluus Jesus sit. nost. potus. et esus.“

V lopi tik velikih vrat zapaziš na slednjem sklepniku angelja, držeča trak z letnico: 1412, ki nam naznanja, da je omenjenega leta bila srednja ladija proti zahodu podaljšana in in najbrž tudi že obokana. Na oboku srednje ladije so videti v sklepnikih različni grbi, isto tako tudi v stranskih ladijah, po katerih lahko sodimo, da so pri zidanju cerkve meščanom pomagali vladar, Solnograški nadškof, največ Ptujski gospodje, katerih grb nahajamo na treh sklepnikih.

Omenimo tukaj še, da stranski ladiji, ki imate do oboka 6·35 metrov višine, niste enako široki, kajti severna meri na širokost 4·25 metrov, južna pa 4·60 metrov.

Kdo da je početkom 15. veka v Ptuj župnikoval, nam ni znano; morebiti še zgoraj omenjen Janez Wygoltinski, ali pa že

13. Janez Rauchenberger. O tem župniku nam ni drugega znano, kakor da je kot opravnik Solnograškega nadškofa pri tem precej dolgov napravil. Te kolikor, toliko poravnati, zapisal in prepustil je kot župnik Ptujski dne 10. jan. l. 1428. več svojih zemljišč in dohodkov Solnograškemu nadškofu.¹⁾

(Dalje prih.)

Smešnica 36. Kmečki čevljar je bil v mestu in hoče po železnici domov. „Eno karto“, reče blagajniku ter mu moli denar nasproti,

¹⁾ Muchar, VII., 200. Chmel, Gesch. K. Friedr. IV., I., 76 trdi, da se je to zgodilo 11. jan. 1428.

„eno karto!“ „Kam?“ vpraša blagajnik. „Domov!“ odgovori čevljar gladko.

Razne stvari.

(Slavnost) priredi „Narodna čitalnica v Ptuj“, dne 12. septembra 1889. leta o priliki svoje 25letnice. Na vsporedu je: 1. Ob 10¹/₂ uri dopoludne slovesna služba božja v slovenski cerkvi; 2. Ob 11¹/₂ uri dopoludne zborovanje v čitalnični dvorani; 3. Ob 1. uri popoldne skupni obed v „Narodnem domu“; 4. Koncert. Začetek ob 4. uri popoldne. 5. Ples. Začetek ob 8. uri zvečer. Odbor.

(Prošnja) „Narodna čitalnica“ v Ptuj uljudno prosi, da se udeležitelji 25letnice vsaj do 12. t. m. zavoljo skupnega obeda javijo, da se more vse potrebno prirediti. Odbor.

(Deželna nižja gimnazija v Ptuj.) Napoved učencev za 1. razred vrši se dne 16. septembra od 10—12. ure. Sprejemna skušnja začenja se vsakokrat ob dveh. V II., III. in IV. razred se bodo sprejemali in vpisovali učenci dne 17. septembra od 10.—12. ure.

Tschanet, ravnatelj.

(Preskušnje) za župnije so dovršili ti-le čč. gg.: Anton Borsečnik, France Heber, Fr. Cizaj, Ignacij Rom, Miloš Schmid, Fr. Osterc in Jože Muha.

(Konjske dirke) bodo dne 8. septembra v Ljutomeru, dne 15. v Mariboru in dne 29. v Žalci. Kdor se jih vdeleži po tem, kakor mu nese stan, njemu niso dirke brez uspeha. Siliti pa na-nje, kar tako za kratek čas, ne kaže pri umnem gospodarju.

(Zaplenba.) „Südst. Post“ z dne 4. sept. je prišla samo do rok c. kr. okr. glavarja v Mariboru in je le-ta ni pustil dalje. Dopis iz Ljutomera, se pravi, lahko bi v njej žalil politično gosposko.

(Kopališče.) Topolšica je prišla v posest g. M. Klingerja iz Trsta; kakor se pravi, je cena 10.000 gl.

(Posojilo.) Dež. odbor v Gradci je privolil, da sme Mariborsko mesto vzeti 100.000 fl. posojila. Mestna hranilnica pa že čaka z veliko težavo na to posojilo.

(Draga poskušnja.) Na Slatini kopa se sedaj novo napolnjevališče. Nam se dozdeva, da je ta poskušnja, naj se napolnjuje zopet bolja slatina v znane steklenice, draga, ne pa da obeta za to tudi že bolje slatino.

(Požar.) V noči od nedelje do ponedeljka se je unelo v stanovanji A. Fijavža, posestnika na Bregu v Ločah, ter mu je zgorelo tudi gospodarsko poslopje z vsem, kar je bil že spravljen pod streho.

(Umrla) sta čč. gg.: France Jančar, duhovnik v pok. pri sv. Petru v Gornji Radgoni, v soboto, dne 31. avgusta in o. Celestin Foš-

nar, frančiškan pri sv. Trojici v slov. gor. v nedeljo, dne 1. septembra. Prvi je doživel 70., drugi pa 85. leto svoje dobe.

(Dirkarsko društvo v Žalci) opozori vse konjerejce na konjsko dirko, koja se bode priredila dne 29. sept. 1889 ob 3. uri popoldne na dirkališčinem prostoru pri Žalci. Želeti bi bilo, da bi se tudi naši kmeti-konjerejci v prav obilem številu vdeležili dirke in tako došlim gostom iz bližnjih in daljnih krajev pokazalo naše lepo in trpežno konjsko pleme. Vsakakoršna pojasnila o dirki daje dirkarsko društvo v Žalci. Dne 28. sep. 1889 bode v Žalci premiranje konj.

(Samomora.) V torek na večer se je na Stari gori v fari sv. Ilja v slov. gor. obesil kmečki fant Alojzij Petrič, po domače Hašer, še le 17 let star. Nesrečnež četrte zapovedi božje ni poznal; mali prepir s stariši, katerega je bil on kriv, je vzrok njegove nesrečne smrti. Dasiravno na letih tako mlad, je bil ranjci razuzdan ponočnjak. Kam zavodi slaba tovaršija mladega človeka!

(Za dij. kuhinjo) v Mariboru darovali so: vlč. g. Ant. Lacko, žup. pri sv. Križi 2 fl., č. g. Fr. Simonič, kaplan v Zavrču 3 fl., veselo društvo v Marenbergu 6 fl., vlč. g. Jož. Heržič, duh. svetovalec in župnik v Spodnji Polskavi 5 fl., vlč. g. Andr. Repič, žup. pri Kapeli 3 fl., č. g. Jak. Caf, kaplan pri sv. Magdaleni 5 fl. Bog plati!

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. g. Kandut 1 fl., Srabotnik 3 fl., Kačičnik 11 fl., Kos 12 fl., Matoh 2 fl. in Jož. Majcen 11 gld.

(Duhovske spremembe.) Č. g. France Cizaj, doslej v Slov. Bistrici, pride za provizorja v Jurkloštru in č. g. Anton Potočnik, provizor v Razborji, dobil je isto župnijo.

Listič uredništva. Č. g. Vido J. na S. g.: Se ve, da niste Vi. — G. S. K. v P.: Ni treba! — G. F. —i: Čemu bi Vam kje bilo!

Loterijne številke:

V Gradcu 31. avgusta 1889: 29, 17, 80, 56, 88
Na Dunaju " " 24, 36, 42, 74, 90

Vinograd na prodaj!

Blizo farne cerkve pri sv. Lovrenci v slov. gor., občina Juršinci, 1¹/₄ ure od Ptuja, v lepi legi, s poslopji za stanovanje in za gospodarstvo, zidano kletjo, sam vinograd meri več nego 5 oralov, zraven pa je sadovnjak, in celo posestvo meri več ko 26 oralov. **Cena je nizka.**

Uprašati se je treba pri gosp. dr. Josipu Baltlu, advokatu v Gradcu, Albrechtsgasse št. 1.

2-3

Dva dijaka

se sprejmeta v stanovanje in hrano; več pové upravništvo „Slov. Gosp.“ 2-3

Močen učenec

se sprejme pri

J. Kotzbecku,
lončarju v Mariboru. 2-3

Gostilnico „Zvezda“

pred dvema letoma okusno ponovljeno, sredi Celjskega mesta v najživahnejši ulici (poštna ulica) ležečo, s primernimi in čedno opravljenimi sobami po jako nizkih cenah, s prijaznimi pivnicami in obednicami pri točni in pošteni postrežbi, kjer se točijo vsakovrstna stara in nova vina po najnižjih cenah in vsaki dan čvrsto pivo, z izvrstno kuhinjo toplo in mrzlo o vsakem času priporoča najuljudneje

Jurij Lemež.

10-10

Gasilnice

vsakovrstne velikosti in stroja, s pristopnimi ventili, najizvrstnejše delane, in velike moči za brizganje, prilične srenjam, mestom, trgom in jihovim gasilnim društvom.

Brizgalnice

na kolesih, nosljah, v putah za vrte, **Vodonosnike** razne sestave, najboljše cevi iz konopnine, gumija, za sesavanje vode ali za napeljevanje vode, dalje vretenice in tehtnice za ove cevi, kakor tudi drugo

orodje gasilcem potrebno

priporočuje po najnižjej ceni proti 5letnemu poroštvu

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja

v Ljubljani.

Srenjam in gasilnim društvom dovoli se plačevanje v rokih. Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko. 4

Hitra in gotova pomoč pri boleznih želodčnih in njih nasledkih!!

Najboljši in najdelavniši pripomoček za vzdržanje zdravja, čiščenje in pospeševanje sokov, kakor tudi krvi in za pospeševanje dobrega prebavljanja je povsod in dobro znan in priljubljen

„dr. Rosa-jev zdravilni balzam“.

Izdelan je iz najboljših in zdravilnih zelišč jako skrbno, upliva dobro pri vseh težavah v prebavljanju, izlasti pri slabem teku, želodčnem krči, kislem zbuho vanji, krvnem natoku, hemeroidah itd. Vsled te svoje preizvrstne delavnosti je postal le-ta balzam gotovo in vtrjeno ljudsko domače zdravilo.

Velika steklenica stane 1 gld., mala 60 kr.
lezero priznalnih pisem leže na razpolago.

Svarjenje!

Da se izogneš prevari, opozarjam te, da je vsaka steklenica dr. Rosa-jevega balzama po meni pritrjena in moder karton zavita ima na strani napis: „Dr. Rosa-jev zdravilni balzam iz lekarne „pri črnem orlu“ B. Fragnerja Praga 205—3“ v nemščini, češčini, madjarščini in francoščini, na pročelji pa natisnjeno mojo zakonito zavarovano varstveno znamko.

Pravi dr. Rosa-jev zdravilni balzam

dobi se samo v glavnej zalogi

B. FRAGNER-ja,
lekarna „pri črnem orlu“,
Praga, št. 205—3.

V Ljubljani: G. Piccoli, lekar; Vilj. Mayr, lekar; Eras. Birschitz, lekar; Jos. Svoboda, lekar; U. pl. Trnkoczy, lekar. V Postojini: Fr. Baccarcich, lekar. V Kranji: K. Savnik, lekar. V Novem Mestu: Dom. Rizzoli, lekar; Ferd. Haika, lekar. V Kamniku: Jos. Močnik, lekar. V Gorici: G. Cristofoletti, lekar; A. de Gironcoli, lekar; R. Kürner, lekar; G. B. Pontoni, lekar.

Vse lekarne v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega zdravilnega balzama.

Tam se tudi dobi z na tisoče zahvalnih pisem priznani:

Praško domače mazilo zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Rabi se, če se ženam prsa unamejo ali strdijo, pri oteklinah vsake vrste, pri črvu v prstu in pri zanohtnici, če si roko ali nogo zvije, pri morskej mrtvi kosti, zoper revmatične otekline, kronično unetje v kolenih, rokah in ledjih, zoper potne noge, pri razpokanih rokah, zoper odprte rane na nogah in na vsakem delu telesa sploh, vratnej oteklini.

Vse bule, otekline in utrdine ozdravi v kratkem, če se gnoji, izvleče ven vse gnoj ter v kratkem ozdravi.

V škatljicah po 25 in 35 kr.
SVARILO!

Ker se Praško univerzalno mazilo od več strani ponareja, opozarjam, da ga po pravem receptu le jaz izdelujem. Pristno je samo, če imajo rumene škatljice, v katerih je mazilo, nauk, kako je rabiti, na rudečem paketu, ki ima natisnjeno varstveno znamko.

Balzam za uho. Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanejljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi popolno že zgubljen sluh. 1 steklenica 1 gld. av. velj.

21—26

Priporočba!

Najfinejše in najnovejše sladkarije, torte, navadne, kakor zvišene, Mari-borski za vino zelo izvrstni konfekt, raznovrstni suhar (cvibak), razne sadne soke in v glažih kuhano sadje priporoča

Janez Pelikan,
konditor v Mariboru,
spodnja gosposka ulica. 11-12

Maribor
gosposke ulice 3.

Prodajalnica papirja in vsako-
vrstne sprave za pisanje in solo,
šolskih in molitvenih knjig
na drobno in veliko.

Noročejo se tudi lahko vsi možni listi avstrijski in 24
ovčanji, ilustrirani časopisi.

Andrej Platzer,
poprtej **EDUARD FERLINC.**

Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige
za kopije, papirne žaljke in zavitke, papir iz
slame, za loščenje in zavitke.

posebno pisma za graditacije, karton, svilna
in katnov papir v krasnih barvah
po izredno nizki ceni.

Knjigovozarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Pravo francozsko žganje (cognac).

Kaj je pravo francozsko žganje?

ZAKONOM ZAŠLIČENA MARKA.

Iz francozkega in južno-štajerskega jakega močnega brskega vina izprljen alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničel.

Če vsa vporabljena sredstva proti ischias, revmatizmu, žilvanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki boleznik iz južnoštajerskega znamenitega Konjlička, lastno pripravljenega vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francozsko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodec bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naroče 4 v. steklenice pošiljajo se franco brez dalnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL
veliki posestnik na graščini Gollé pri Konjlicah, južno-štajerska.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 36. šte. „Slov. Gospodarja“.

1889.

5. septembra.

9.

C. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji.

(Dalje.)

IV. Knezoškof dr. Jakob Maksimilijan Stepischnegg.

(Dalje tega odstavka.)

Po opravljenih zadušnicah jel se je velikanski sprevod pomikati iz stolne cerkve na mestno groblje ali pokopališče. Učenci raznih ljudskih in srednjih šol, udje raznih dobrodejnih družb in ustavov bili so med tem se razvrstili po šolski in gosposki ulici, potem po glavnem trgu tje proti koroški ulici, koder so se imeli zemeljski ostanki prevzvišenega knezoškofa nositi. Ko se je iz zvonika stolne cerkve z zvonovi dalo znamenje, da so bogoslovci zopet vzdignili krsto na svoje rame, začela se je velikanska procesija v izbornem redu skozi mesto Mariborsko gibati. Po stolnem in glavnem trgu, kakor po vseh ulicah, skozi katere se je nepretrgano dolg sprevod vil, gorele so plinove svetilnice in bile so vse prodajalnice zaprte, ljudstva pa je stalo ob obeh straneh ceste glava pri glavi. Raznih družeb in odposlanstev, ki so se s križi ali zastavami ali brez posebnih takih znamenj vdeležili tega prežalostnega obhoda, posamezno naštevati ta skromni pistor ne dopušča. Naj tukaj le onih č. spremljevalcev in spremljevalk posebej omenim, ki so neposredno pred krsto stopali ali ravno za njo sledili, ker samo tem je bil vstop na mestno pokopališče dovoljen. Drugi vdeleženci pogreba so v Schmidererjevem drevoredu spodobno razvrščeni stali, dokler ni ves sprevod mimo njih prišel.

Prve stopile so na pokopališče one belo oblečene, s črnimi pajčolani pokrite nježne device, katere so bile č. šolske sestre Mariborske odbrale kot zastopnice svojih mnogoštevilnih učenk, ter jih tej pretožni svečanosti prav primerno opravile. Za njimi stopala je dolga rajda č. šolskih sester iz vseh zavodov Lavantske in Ljubljanske škofije. Videl si potem nekoliko č. nun Magdalenk iz Studenic in mnogo č. usmiljenk. Vže od daleč slišal si glas štirih trobent ali pozaven, ki so te prav živo spominjale onih evangeljskih trobent, s katerimi nam bodo angelji sodnji den klicali: „Mrtvi, vstanite in pridite k sodbi!“ Vprašaj me, kakšen posel so pa imele trobente pri škofovem

pogrebu? Čuj! Spremljale so med sprevodom stolnih koralistov in gg. bogoslovcev prekrasno petje. To svojo nalogo izvršile so tako izvrstno, da so mnogim pogrebnikom vročih solz iz oči privabile. Za semeniščani Lavantskimi sledila je dolga vrsta čast. redovnikov iz vseh samostanov, kolikor jih je po naši škofiji. Njim pridružili so se odposlanci č. usmiljenih bratov in drugih samostanov Graške in sosednjih škofij. Zdaj sledila je dolga vrsta č. duhovnikov svetovnjakov, ki so v raznih oddelkih na glas molili sv. rožni venec za dušni mir pokojnega knezoškofa. Zadnji oddelek duhovnikov, med katerimi so bili mil. prelati in korarji, ne le Lavantske, ampak tudi Graške, Celovške in Ljubljanske vladikovine, prepeval je pri pogrebu predpisane psalme. Neposredno pred mrtvaško trugo ali krsto stopali so — ves čas peš — prevzvišeni knezo-nadškof Solnogradski Eder spremljani od premil. knezoškofov Ljubljanskega, dr. Missia in Krškega, dr. Kahna. Mlajši kanoniki preč. Lavantskega stolnega kapitola s svojim mil. g. dekanom na čelu so prevz. metropolitu pa pri tem sv. opravilu asistovali ali stregli. Neposredno za krsto nosili so trije kleriki na blazinah znamenja najimenitnejših odlikovanj in cesarskih redov, katere so bili pokojni knezoškof v svojem življenju dosegli. Za temi sledila je dolga vrsta sorodnikov in službenikov rajnega knezoškofa.

Radovedno popraševali so ljudje, kdo da je bil oni gospod, ki je s širokim rudečim trakom črez prsi stopal sredi najodličnejših mož. Bil je c. kr. namestnik baron Kübek, ki je bil z deželnim glavarjem grof Wurmbandom in še z mnogimi drugimi gospodi iz Gradca prišel k pogrebu. Obdajali so ga deželnega glavarja namestnik, g. dr. Radaž, g. c. kr. okrajni glavar Mariborski, g. župan Mariborski, odposlanci raznih južno štajarskih mest, zastopov in družb. Za temi sledila je neštevilna množica gospá in gospodov ter priprostega ljudstva.

Den se je bil že črez poldne nagnil, ko je sprevod dospel do kapelice, sredi mestnega pokopališča. Odprl se je žrf, ki se je bil dne 27. sept. 1862, toraj blizo pred 27 leti *) zaprl nad pozemeljskimi ostanki nepozabljivega apostola Slovencev, rajnega knezoškofa Antona Martina Slomškega — odprl, da sprejme v svoje

*) Knezoškof Anton Martin Slomšek umrl so dne 24. (ne 23.) septembra 1862.

temne prostore še mrtvo telo njih naslednika na škoflji stolici Mariborski, Njih ekscelencije knezoškofa Jakoba Maksimilijana Stepišnika.*)
(Konec prih.)

Kat. družba detoljubov.

(Konec.)

Med temi spisi je imela največ blagoslova knjižica: „Ali znaš?“ Natisnjena je bila (dvakrat) v 10.000 izvodih; treba je pa že novega natisa. Zato je moja dolžnost, da se še posebno zahvalim vsem onim, ki so tako pridno razdajali to delce med mladino; priporočim jo pa še nadalje, kakor tudi knjižico „Mala zakladnica“, ki ima več v sebi, kakor bi se na prvi pogled komu zdelo in tudi zaradi nizke cene zasluži, da se priporoča mladim in starim. Naj jo vsak dan rabijo, ker tako mala stvarica se lahko s saboj nosi in če se obrabi, zopet samo štiri krajarje za tako dobre namene ni Bog vedi kaj.

V drugi, blagajnični zadevi, se ve, da v prvem letu še ne moremo kaj posebnih uspehov naznanjati; vendar hvala bodi Bogu, da se je moglo toliko doseči.

Udov je do zdaj pristopilo 1012.

Prihodkov je družba s koncem leta 1888 imela 970 gld. V tem je všteto: udnina, darovi, naročnina in skupnina za društvene knjižice in podobice.

Stroškov za tiskovine, podobice, vezanje in razpošiljanje je bilo 670 gold. Toraj je za dobre namene ostalo 300 gld. S tem je oskrbljevanih celoma ali deloma osmero ubožnih otrok ter se je v ta namen oddalo: Šolskim sestram v Repnjah 120 gld.; Marijanišču 50 gld.; za dijaško mizo 50 gld.; zasebnim družinam 60 fl. (za stanovanje) in 20 gld. v Gorico za tamošnje ubožne vzgojilnice, kakor je bilo ob času v „Soči“ naznanjeno.

Trdno so nadajamo, da bode mogoče v nastopnem letu še kaj več storiti za ubogo, večkrat zelo zapuščeno in zanemarjeno mladino. Res je, da imamo pri nas že veliko dobrodelnih naprav, vendar so nam tudi znane tožbe predstojništev teh naprav, da bi se dalo še veliko več storiti, ko bi bili denarni pomočki. Silno bi bilo želeti, da bi se take naprave še bolj raztegnile na res zapuščene, zanemarjene otroke, take, ki ne obiskujejo nobene šole, ali zelo neredno, in so v krščanskem nauku zelo nevedni, ker jih ima katehet le malokrat priliko videti. Takih otrok je povsod več, kakor si mladino ljubi misliti; take bi bilo treba poiskati in dušnega stradanja rešiti, kakor n. pr. bratje sv. Vin-

*) Rodbinsko ime Stepišnik vpisano je v krstni knjigi Celjski tako-le: Stepischnig, v maticah fare Vojniške pisalo se je pa poprej navadno Stepischneg. Pokojni knezoškof pisali so ga od nekedaj tako, kakor se na čelu tega spisa bere, a po dandanašnjem pravopisu treba pisati: Stepišnik.
Pis.

cencija iščejo telesno stradajočih. Tacih čisto sprijenih otrok se ve, da ne kaže iz dovolj znanih vzrokov vzprejemati med druge učence, taki bi morali imeti za se posebno napravo ali vsaj poseben oddelek. In menim, da le redovniki in redovnice bi imeli dovolj krotkosti in potrpežljivosti, da bi s takimi kaj prida opravili. Dobre otroke iz poštenih hiš je lahko izrejevati, ali mlade hudodelnike, ki od doma nimajo družega, kakor pohujšanje, take v red devati in na pravo pot pripraviti je umetnost nad vse umetnosti. Za take naprave bi morala tudi dežela skrbeti!

Doslej še sicer ta družba ni dala na Štajarskem nobene denarne podpore, to pač za to, ker še šteje tu premalo udov. Brž pa, ko nas več pristopi, ne izostane nam tudi ona. Zato pa se združujmo, z združenimi močmi se da veliko doseči; združujmo se gledé denarnih prispevkov, združujmo se pa tudi v modrem posvetovanji, kako bi se dal namen po boljši in krajši poti doseči. Vsako vprašanje, pravijo, je treba „študirati“, koliko bolj to pereče vprašanje: rešenje mladine, male in večje!

Zlata sv. meša pri sv. Lenartu v slov. gor.

dne 28. julija 1889.

(Dalje.)

V naši fari se posebno odlikuje v verskem, kakor domoljubnem oziru ves Lormanje. Svoje prepričanje je pokazala vselej v djanju, postavim o štiridesetletnici vladanja Njih veličanstva presv. cesarja. Kakor o priložnosti zlate sv. meše rajnega milostljivega knezoškofa, tako ni hotela zaostati zdaj pri slavnosti zlate meše svojega dušnega pastirja Dasiravuo Bog tam vrlim farmanom marsikatero grenko pošlje, zlasti je bilo letos, ko jim je Bog pred enim mesecem odvzel blagega, nadepolnega, od vseh čislanega g. bogoslovca Janeza Živko; dasiravno imajo tudi zavoljo svoje narodnosti dosti hudih prenesti; dasiravno so imeli veliko zaprek gledé osnovane svečanosti za zlato mešo, vendar jim še jeklene stanovitnosti in potrpežljivosti do zdaj ni zmanjkalo. Kakor v soboto večer, tako so bili v nedeljo jutro prvi na nogah. Že ob $1\frac{1}{2}$ uri so začeli iz možnarjev streljati, krese zažigati ter bližnjim in dalnjim sosedom označevati redko svečanost in sladko veselje, katero je doživela fara in dekanija sv. Lenarta. Od kar ta fara obstoji, namreč od l. 1528, je pastirovalo 29 po imenu znanih gg. župnikov, pa nikjer ne najdem zabilježenega, da bi njih kateremu bila sreča včakati 50letnico svojega duhovnega življenja, kakor le sedanjemu preč. g. častnemu kanoniku. Gotovo vstrežem bralcem, posebno iz slov. goric, ako o tej 50letnici obširneje govorim in tudi nekaj glavnih črtic iz zlatomešnikovega življenja navedem.

Rojeni so blagi zlatomešnik dne 23. sušca l. 1815 pri sv. Križi na Murskem polji, od poštenih, pridnih, krščanskih, bolj siromašnih, kakor bogatih starišev. Imajo edino štiri leta starejšo sestro, ki še živi in je prišla od sv. Križa k zlati sv. meši svojega ljubljenega brata, Bogaboječi stariši so ju oba prav po krščansko izredili, kakor je še po Slovenskem, hvala Bogu, stara navada. Mladi Jurij so stariše radi vbojali, zato se kaže nad njimi blagoslov četrte božje zapovedi. Radi še zdaj, kot sivi starček pripovedujejo o lepih naukih, pa tudi o strahovanji, ki so ga prejeli od svojih dobrih starišev.

Tako prvo seme podučevanja starišev najgloblje pade, najdalje ostane in najlepši sad rodi.

Prve šole so obiskovali pri sv. Križi in ker so brhki deček kazali veliko ukaželjnosti, so jih stariši v bližnje mesto Varaždin na Hrvatsko v latinske šole poslali. Dobro so se mladi deček učili, tako, da so bili vselej eden med prvimi in so s tem ljubim starišem povračevali trud in skrb. Po dobro dovršenih prvih šolah se podajo v višje šole v Gradec, učiti se modroslovja in se pripravljati za mešni stan, do katerega so imeli od mladosti največje veselje. Poštenemu sinu krščanskih starišev za duhovski stan najbolje srce igra in tudi oče in mati za največjo čast veselje imata, kadar svojega sina kot mašnika k altarju peljata. Ker je sv. Križ takrat pod Sekovsko škofijo bil, za to so rojaki Ljutomerskega okraja v Gradec v bogoslovje hodili. Tako vidimo leta 1836 našega zlatomešnika kot bogoslovca prvega leta v Gradcu. Zavoljo marljivosti in lepega zadržanja so bili že v tretjem letu bogoslovja, dne 28. julija l. 1839 od tedanjega Graškega škofa Romana Zaengerle v mešnika posvečeni, ter so služili novo mešo v svojem rojstnem kraju pri sv. Križi na Murskem polji.

Ko so dovršili četrto leto, bili so nastavljeni za kaplana v Radgoni in v tej velikej duhovnji so celih 10 let vse hvale vredno službovali; to spričujeta dva brzovanja, ki sta jim bila poslana od ondot. Prvi se glasi: „Srčna voščila k zlati meši, ter prelepa hvala Vam za Vaše dobro, kar ste kot kaplan 10 let v moji župniji storili, tedaj živel še mnoga leta!“ Okrožni dekan Jan. Pintarič v imenu cele dekanije. Drugi je od zdajnih kaplanov: „Nekdanjemu kaplanu v Radgoni, sedanjemu velezaslužnemu zlatomešniku želita sedanja kaplana v Radgoni v vsem spoštovanji: ad multos annos“. Hecl, Sver. Kakor vrli vojščak ročno stópi, kamor ga vojvoda pošlje, tako morajo tudi duhovski pastirji radi iti, kamor jih pošlje višji pastir, kakor so storili tudi naš zlatomešnik.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Od sv. Duha vrh Lučan. (Blagoslovljenje podobe Lurške Matere Božje.) Pred kratkim dobila je naša jako lepa farna cerkev novi prekrasni kinč, namreč podobo Lurške Matere Božje. Pač malo cerkev v slovenskih krajih se že menda nahaja, katere bi bile brez omenjene Marijine podobe. Da bi tudi naša cerkev v tem oziru ne zaostala, zato je skrbela vrla kmetica Marija Lakužič, ter je kupila podobo Lurške Matere, ki je nad 50 fl. stala. V nedeljo, dne 21. julija so jo častiti gospod župnik med pokanjem možnarjev slovesno blagoslovili. Velika množica ljudi se je zbrala ta dan na našem ostrem vrhu. Tudi sloveč in goreč govornik iz Dravske doline, čast. gospod France Kitak so prišli, ter v jedrnatem govoru razložili zgodovino Lurške Matere Božje. Gotovo so segale goreče besede vsakemu poslušalcu globoko v srce, kjer bodo tudi ostale in gorečnost za Marijo spodbujale in vekšale. Govorili so tudi o pomenu lepih, svetih podob, katerim se sme gotovo tudi naša Mati Lurška prištevati. Vsestransko je lepo in vestno izdelana, ter zares pravi kinč naše cerkve. Hvala tedaj g. Lavoslavu Perkc, podobarju pri sv. Trojici v slov. gor., ki je podobo izdelal. Cerkvenim predstojništvom se sme ta mojster najtopleje priporočati. Hvala, lepa hvala pa tudi Feliksu in Mariji Lakužič, za ta krasno podobo, katero sta tukajšnji cerkvi darovala. Gotovo bo Lurška Mati sprosil obilni blagoslov Vama in Vajini hiši. Hvala pa naj se izreče tukaj tudi čast. g. France Kitaku za genljivi govor in č. g. župniku za podeljenje svetega blagoslova.

Iz Loč. (Srebrna meša), katero so naš č. g. župnik V. Stiplovšek v družbi šesterih šolskih tovarišev in sicer čč. gg.: Jurja Bezenšek, župnika v Čadramu, Vinc. Gršak, župnika v Podčetrtku, Ant. Slatinšek, župnika pri sv. Kunigundi na Pohorji, Franceta Smrečnik, župnika pri sv. Ilu, o. Em. Šlander, oskrbnika v Radgoni in Jan. Žuža, konz. svetovalec, nadžupnika in dekana na Laškem, na god sv. Aleša obhajali, prinesla nam je prav veseli in nepozabljivi den. Že na predvečer so čč. gg. jubilanti k nam došli razun enega najbližjega, kojemu je bilo mogoče v jutro iz doma priti in pritrkovanje našega lepega zvonjenja nam je naznanjevalo slovesnost drugega dneva, za katerega je bilo oznanjeno slovesno opravilo ob 6. uri. O tej uri je prišla šolska mladina pred farovž; pred tem je stal lepi slavolok z napisom: Bog živi vse čestite srebrno-mešnike! in vredil se je sprevod v cerkev, kjer je že čakala velika množica vernih kristijanov. Tukaj so se najprej pele zadušnice in libera za pok. šolske tovariše, ki so že v duhovski službi pomrli in

za vse č. gg. profesorje in peta mrtvaška meša, katero je služil jubilent dekan Žuža z asistenco. Po tem opravilu je stopil na prižnico jubilent Bezenšek in je naslanjaje se na bešede ps. 83, 11, 12: „En den v tvojih preddvorih je boljši, kakor tisoč drugih. Rajši sem v hiši mojega Boga zadnji, kakor da bi prebival v šotorih grešnikov“, v svojem, slovesnosti prav primer-nem, celo uro trajajočem govoru najprej ome-nil nenavadne slovesnosti, v katerej se sedem šolskih tovarišev v družbi dom. č. g. župnika veseli, da so bili pred 25. leti od nebeškega Mojstra J. Kr. kot njegovi namestniki v nje-govo službo poklicani. Ko smo se za duhovski stan pripravljali, nas je bilo še 13, število, ka-tero se nekaterim nesrečno dozdeva, češ, da bo enega kmalu smrt pobrala, pri nas pa ni bila z enim zadovoljna, temveč enega, Simona Megla nam je vzela še mesec prej, kakor smo bili v mešnike posvečeni, drugi Fr. Zabukošek, tretji Janez Košir in četrti Jož. Drobnič so po krat-kem službovanji kot kaplani umrli. Peti, ka-teri nam je bil posebno priljubljen, umrl je And. Kraner kot provizor Ptujске fare in za njim še Fr. Ozmec, ki je le par mesecev župnik bil. Teh in pok. svojih učencikov, ki so nas učili, smo se zdaj v molitvah spominjali, pravi go-vornik, pa imamo uzroka dovolj, da bomo še zahvalno slovesno sv. mešo in pesem peli, ker že 25 let nas je Jezus ohranil, da če tudi te časti nevredni, kot prijatelji božjega Sina oprav-ljamo njegovo službo. Po pridigi bila je še za-hvalna levitirana sv. meša, katero je služil jubilent Šlander in h katerej so domači pevci prav lepo peli, se je z možnarji streljalo in z lepo vbranimi zvonovi zvonilo. Ko se je za-hvalna pesem odpela, kazala je ura že devet in jubilanti in drugi verni smo se na dom po-dali. V farovži so se še sosednji č. gg. zbrali za vsem števila 16 in pri gostoljubnem g. ju-bilantu župniku je bila pri kosilu vsa družba prav židane volje, so se napivale razne napit-nice in so jubilanti sklenili, da se hočejo vsako leto pri drugem tovarišu sniti, k temu njim Bog pomozil!

Iz Laporja pri Slov. Bistrici. (Primi-cija.) Zadnja nedelja meseca julija bil je po dolgem deževji krasen in za nas Laporčane preimeniten, slovesen dan. Obhajala se je za Laporčane redka svečanost. namreč prva sv. meša, katero je Bogu daroval g. novomešnik Štefan Pivec. Od vseh krajev privrelo je mnogo ljudstva in gostov, ki so željni bili videti res redko svečanost, ker nove meše tukaj, kakor se spominjajo stari ljudje in kakor nam poro-čajo župnijske listine, ni imel še noben Lapor-ski domačin. Za to so tudi slavnostni pridigar, č. g. Hajšek, dekan Bistriški, iz lece prisrčno pozdravili navzoče Laporške župljane, vso ro-

dovino, — od katere pa žalibog očeta in mater, ki sta se tega dneva najbolj veselila, ni več med živimi, — vse znance in goste in njim če-stitali, da so tako srečni, da so si iz svoje sre-dine izredili novomešnika in gledajo ga pri pr-vem sv. opravilu. Razložili so nam na dalje trojno veliko in težko nalogo, katero izpolnjuje mešnik, namreč pouk v šoli, vernikov iz lece in v spovednici. Po končanej pridigi sledila je nova meša, pri katerej so dobro izurjeni gg. bogoslovci, katerih regens chori je prej g. no-vomešnik bil, peli izborno P. Piel-ovo štiri-glasno mešo op. 57. Cela krasna pesem držana je v strogo cerkvenem duhu, kakor tudi druga, katera se je pela pri vходу v cerkev. Zadnjo pesem, ki se je pela enoglasno s spremljevanjem vrle šmarijske godbe, vglasbena po znanej dr. J. S. Katschtalerjevi Leonovi hymni, zložil je nalašč za to priložnost g. Anton Medved in njo posvetil svojemu tovarišu g. novomešniku.

Iz Slov. goric. (Alojzijevega pobož-nost.) Kakor je prelepi majnik zginil v morji brezkončne večnosti, kakor smo se poslovili od priljubljenih Šmarijnic, jednako nas je zapustil junij z lepo pobožnostjo sv. Alojzija. Hvala Bogu, kakor čujemo, se je mladina prav obilno vdeleževala imenovane pobožnosti. Izlasti ve-selo znamenje je, da tudi fantje obilnejše ča-stijo našega angeljskega mladenčka. Le tako naprej, da sv. Alojziju v tristoletni spomin smrti njegove naredimo še obilnejše veselje. Ako bo mladina slovenska častila prav mar-ljivo blaženo Devico Marijo in sv. Alojzija, bo-dimo preverjeni, da bo zginilo mnogo pohujša-nja med vernimi Slovenci. Ako se to zgodi, ima vsak, kateri k temu kaj pomore, veliko zaslug!

Raznoterosti.

(Družba sv. Mohorja) šteje letos 46.042 udov in jih je iz naše škofije 14.548. Več od lani pa jih je 4490.

(Šest novih zvonov.) Za novo cerkev presv. Srca Jezusovega v Gradci vliwa nove zvonove Ljubljanski zvonar A. Samassa. Veliki zvon, ki tehta 70 starih stotov, dar kneza Liechtensteina, je srečno dovršen. Ta zvon je zmed vseh 1873 doslej tam vlitih zvonov naj-težji. Drugih 5 manjših zvonov za isto cerkev v Gradci bode tudi kmalo gotovih.

(V bogoslovje) v Mariboru so vzprejeti ti-le gg.: Jože Mihalič v II. in v I. leto Štefa Belšak, Alojzij Čizek, Henrik Hrašovec, Jože Kapus, Janez Kolarič, Jakob Kozar, Jože Kromar, Jože Kunaj, Matej Meznarič, Anton Postružnik, Anton Ravšelj, Martin Roškar, Peter Štefan, Matej Tertinek, Jakob Windisch in Jože Zimšek.